

Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri

Dr. İbrahim YILDIRIM
Hacettepe Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Özet – Bu çalışmada, sosyo-ekonomik düzey açısından evli bireylerin uyum düzeyleri incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini, Ankara'nın merkez ilçelerinden yaşayan farklı sosyo-ekonomik düzeydeki, 559 kadın ve 541 erkek olmak üzere toplam 1100 evli bireyden oluşmuştur. Evli bireylerin uyum düzeyleri, Özgüven (1976) tarafından geliştirilmiş olan Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE) ile ölçülmüş, evli bireylere ilişkin bilgiler ise araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Çok Yönlü Varyans Analizi ve t testi kullanılmıştır. Sosyo-ekonomik düzeye göre evli bireylerin uyum düzeyleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Summary – The Adjustment Levels of Married Couples in Different Socio-Economic Classes In this research, the adjustment levels of married individuals were investigated in terms of socio-economic classes. The sample of the study consisted of totally 1100 married individuals including 559 women and 541 men from different socio-economic classes, living in the central districts of Ankara. The adjustment levels of married individuals have been measured by Hacettepe Personality Inventory (HPI) developed by Özgüven (1976) and the personal information of the married individuals have been collected through a questionnaire developed by the researcher himself. Multiple Variance analysis and t test were employed to analyse the data. There were statistically significant differences among the adjustment levels of married individuals related to socio-economic classes.

Giriş

Yaklaşık M.Ö. 2000 yılından günümüze kadar, gelişip değişmekle birlikte evlilik ve aile, temel niteliklerini koruyarak devam eden bir kültür olgusudur, toplumsal bir birimdir. En küçük toplumsal bir birim olan aile, çocuklara kişiliklerinin kazandırıldığı, beslenip bakıldığı, çocukların yetiştirildiği eğitim ve başarılarının sağlandığı yerdir ve insanların büyük ölçüde mutluluk ve mutsuzluklarının kaynağıdır. Bu anlamda aile, toplumsal bir birim olduğu kadar psikolojik bir birimdir de (Özgülü 1990, Dumon 1991, Yıldırım 1992).

Son yıllarda, çocukların kişiliklerini kazanmaları ve sağlıklı yetişmeleri bakımından aile içi iletişim ve etkileşimin, özellikle de eşler arasındaki iletişimin niteliğinin önemi üzerinde durulmakta; aile içi etkileşim ve iletişimin kalitesinin ve yönünün belirleyicisi olarak da ana baba arasındaki ilişkinin niteliği ve biçimi (Richter 1985) vurgulanmaktadır. Ana baba arasındaki ilişkinin kalitesi, ruh sağlıklarının yerinde (uyumlu) olmasına bağlıdır. Oysa, günümüz koşullarında ana ve babaların ruh sağlığını tehdit eden bireysel, ailesel, sosyo-ekonomik nitelikli çok sayıda etmen bulunmaktadır (Yıldırım 1992).

Özellikle 1950'li yıllardan sonra alkol, uyuşturucu, kumar ve fuhuş gibi sosyal nitelikli sorunların önemli

boyutlara ulaştığı Avrupa ve Amerika ülkeleri, "aile"yi adeta yeniden keşfetmeye başlamışlardır. Avrupa ve Amerika ülkeleri, "ailenin korunması ve güçlendirilmesi"ne yönelik yeni politikalar oluşturmuşlardır (Schoeder 1989, Dumon 1991). Bu politikalara bakıldığında, alınan çok yönlü önlemler içerisinde, ailenin ekonomik gücünün korunması ve geliştirilmesine ağırlık verildiği görülmektedir.

Aile yapısı itibarıyla diğer toplumlara kıyasla daha avantajlı bir durumda bulunan Türkiye'de de "Türk ailesinin bütünlüğünün güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması..." amacıyla çalışmalar başlatılmış, bazı kurum ve kuruluşlar oluşturulmuştur. İşte, hem bu çalışmalara ışık tutmak, hem de bir toplumun geleceği olan çocukların ve gençlerin eğitim ve yetiştirilmelerinde eğitimcilere ve eşlere yardımcı olabilmek amacıyla, bu çalışmada, farklı sosyo-ekonomik düzeyde (SED)deki evli bireylerin uyum düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

1. Farklı SED'deki evli bireylerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Farklı SED'deki evli kadınların uyum düzeyleri

arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Farklı SED'deki evli erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Alt SED'deki evli kadın ve erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Orta SED'deki evli kadın ve erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Üst SED'deki evli kadın ve erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ankara'nın merkez ilçelerinde bulunan evli bireyler oluşturmaktadır. Evrende bulunan her ilçe birer alt evren olarak düşünülmüş, her alt evren, DİE'nin verilerinden yararlanılarak, sosyal ve ekonomik niteliklere göre "alt", "orta" ve "üst" olmak üzere üç tabakaya ayrılmıştır. Alt SED'den 474 (% 43), Orta SED'den 374 (% 34) ve üst SED'den 252 (% 22.9) olmak üzere toplam 1100 evli birey örnekleme alınmıştır. Eşinden ayrı yaşayan, boşanmış veya dul olanlar örnekleme dahil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada evli bireylerin uyum düzeylerini ölçmek amacıyla Özgüven (1976) tarafından geliştirilmiş olan Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE) kullanılmıştır. Evli bireylerin niteliklerine ilişkin bilgiler ise araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir anket ile elde edilmiştir.

İşlem Yolu

Uygulama için altı kişilik bir uzman grubun yardımı alınmıştır. Uygulayıcı grupla uygulamanın nasıl yapılacağı hususunda görüş birliğine varılmıştır. Daha sonra her konuta iki uygulayıcı olmak üzere, uygulamaya başlamıştır. Evli bireyler sorulara içinden geldiği gibi, doğru cevap vermeleri yönünde güdülenmiş, eşlerin birbirlerinin cevaplarını etkilememeleri için gerekli önlem alınmış ve eşlerden cevap kağıtlarına isim veya adres yazmaları istenmemiştir. Uygulama süresi konut başına ortalama 70-75 dakika sürmüştür.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin toplanması tamamlandıktan sonra 62 kişinin cevap kağıtları çeşitli nedenlerle değerlendirme dışı tutulmuş, 1038 evli bireyin verileri üzerinde işlem yapılmıştır. Verilerin çözümlemesinde Varyans Analizi ve t testi kullanılmış, analizler için SYSTAT bilgisayar paket programında yararlanılmıştır. Araştırmada hata payı .05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, giriş kısmında yer alan sorular ile ilgili bulgulara yer verilmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

1. Farklı SED'deki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri

Farklı SED'deki evli bireylerin uyum düzeyleri arasında önemli bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla, önce SED'in evli bireylerin uyum düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bunun için "SED", "eşyle politik konularda anlaşma", "aynı dini inancı

TABLO-1
Evli Bireylerin uyum Düzeyleriyle İlgili
Farklı Değişkenlere İlişkin Ç.Y.V. Analizi Sonuçları

V.K.	KT	SD	KO	F
SED	7465.427	2	3732.713	12.599 ***
Politik K.Anl.	812.550	2	406.275	1.371
Dini İnanç	1.440	1	1.440	0.005
Öğren. Düz.	6091.991	4	1522.998	5.141 ***
Eşinin K. Alış.	1993.548	1	1993.548	6.729 **
Aile ile ilg. Karar	1555.041	3	518.347	1.750
Küçük Düş. Dav.	12180.960	2	6090.480	20.557 ***
Ailede Sorum.	3561.636	2	1780.818	6.011 **
Fıkırl. Önem	5333.426	2	2.666.712	9.001 ***
Eşini Dest.	3417.301	2	1708.651	5.767 **
HATA	293601.152	991	296.268	

** P < .01
*** P < .001

paylaşma", "öğrenim düzeyi", "eşin kötü alışkanlığı", "aile ile ilgili kararların nasıl verildiği", "eşlerin birbirlerini küçük düşürücü davranışları", "ailede sorumlunun çoğunun kimde olduğu", "eşlerin birbirlerinin fikirlerine verdikleri önem" ve "eşlerin birbirlerini desteklemeleri" değişkenleri topluca Çok Yönlü Varyans Analizine sokulmuş, analiz sonuçları TABLO-1'de verilmiştir.

TABLO-1'de görüleceği gibi SED'in evli bireylerin uyum düzeyleri üzerindeki etkisi .001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bunun üzerine "alt", "orta", "üst" SED'deki evli bireylerin uyum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı t testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar TABLO-2'de sunulmuştur.

SED İst.	n	\bar{x}	s	t
Alt	455	90.11	19.83	7.19 ***
Orta	345	100.18	19.42	
Alt	455	90.11	19.83	10.88***
Üst	238	106.65	18.55	
Orta	345	100.18	19.42	4.07***
üst	238	106.65	18.55	

*** p < .001

Alt SED'deki evli bireylerin uyum puan ortalaması 90.11, orta SED'dekilerininki 100.18 ve üst SED'dekilerininki ise 106.65'dir. SED yükseldikçe evli bireylerin uyum puan ortalamaları da yükselmektedir. Grupların uyum puan ortalamaları arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur.

Daha düşük SED'deki evli bireylerin uyum düzeylerinin daha üst SED'dekilere kıyasla düşük çıkmasının nedeni, alt SED'deki evli bireylerin öğrenim düzeylerinin düşük olması, düşük gelir sağlayan mesleklere sahip olmaları, günümüz koşullarına göre ortaya çıkan temel gereksinimlerini zamanında ve gereği gibi karşılayamamalarından, daha çok sağlık sorunlarına sahip olmalarından kaynaklanabilir.

Elde edilen bulgular, Renne (1970), Yasa (1970), James ve Johnson (1987) ve Yıldırım (1992)'in vardıkları sonuçlarla tutarlılık göstermektedir.

2. Farklı SED'deki Evli Kadınların Uyum Düzeyleri

Farklı SED'deki evli kadınların uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla evli kadınlar "alt", "orta" ve "üst" SED olmak üzere üç gruba ayrılmış ve grupların ortalamaları arasındaki farklar t testi ile kontrol edilerek sonuçlar TABLO 3'de verilmiştir.

SED İst.	n	\bar{x}	s	t
(Kadınlar)				
Alt	241	83.69	17.46	7.10 ***
Orta	174	96.62	18.85	
Alt	241	83.69	17.46	9.37***
Üst	113	103.28	18.71	
Orta	174	96.62	18.85	2.93**
üst	113	103.28	18.71	

** p < .01
*** p < .001

Alt SED'deki evli kadınların uyum puan ortalaması 83.69, orta SED'dekilerin 96.62 ve üst SED'deki evli kadınların uyum puan ortalaması ise 103.28'dir. SED yükseldikçe, evli kadınların uyum puan ortalamaları da yükselmektedir. Grupların uyum puan ortalamaları arasındaki fark .001 ve .01 düzeylerinde anlamlı bulunmuştur.

SED yükseldikçe evli kadınların uyum düzeylerinin yükselmesinin nedeni, SED yükseldikçe kadınların öğrenim düzeylerinin de yükselmesi ve ekonomik yönden daha bağımsız olmaları ile ilgili olabilir. Buna bağlı olarak daha üst SED'de bulunan kadınlar sosyal bir grubun üyesi olabilirler, yaşamlarını ev dışındaki farklı ortamlarda da sürdürüyor olabilirler. Oysa alt SED'deki kadınların çoğu "ev kadını" olarak daha sınırlı bir sosyal yaşam sürdürüyor olabilir. Bu durumlar, SED düştükçe evli kadınların uyum düzeylerinin düşmesine neden olmuş olabilir. Kısacası, SED'in yükselmesi evli kadınların lehine bir durum yaratmaktadır.

Elde edilen bu sonuçlar, Yıldırım (1992) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla da tutarlık göstermektedir. Yıldırım yaptığı bir çalışmada kendisini daha üst SED'de görenlerin uyum düzeyinin kendisini daha alt SED'de görenlerinkine kıyasla anlamlı olarak daha yüksek olduğunu; yine öğrenim düzeyi yükseldikçe evli bireylerin uyum düzeylerinin de yükseldiğini bulmuştur. Varılan bu sonuçlar, Renne (1970), James ve Johnson (1987)'un elde ettikleri sonuçlarla tutarlı görünmektedir.

3. Farklı SED'deki Evli Erkeklerin Uyum Düzeyleri

Farklı SED'deki evli erkeklerin uyum düzeyleri arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla, evli erkekler "alt", "orta" ve "üst" SED olmak üzere üç gruba ayrılmış ve grupların ortalamaları arasındaki farklar t testi ile kontrol edilerek sonuçlar TABLO-4'de gösterilmiştir.

SED İst.	n	\bar{x}	s	t
Alt (Erkekler)	214	97.34	19.89	
Orta	171	103.80	19.37	3.21 **
Alt	214	97.34	19.89	
Üst	125	109.80	17.94	5.88***
Orta	171	103.80	19.37	
üst	125	109.69	17.94	2.70**

** p < .01
*** p < .001

Alt SED'deki evli erkeklerin uyum puan ortalaması 97.34, orta SED'dekilerin 103.80 ve üst SED'dekilerin ise 109.69'dur. SED yükseldikçe evli erkeklerin uyum puan ortalamaları da yükselmektedir. Üç farklı SED'deki evli erkeklerin uyum puan ortalamaları arasındaki fark .01 ve .001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Başka deyişle farklı SED'deki evli erkeklerin uyum düzeyleri birbirinden anlamlı düzeyde farklı bulunmuştur.

SED yükseldikçe evli erkeklerin uyum düzeylerinin

de yükselmesi, üst SED'e doğru gidildikçe, gelir, eğitim düzeyi ve sosyal statünün daha yüksek olması ile açıklanabilir. Ayrıca üst SED'ye doğru gidildikçe evli bireylerin üst düzey mesleklerde (serbest ticaret, bürokrat v.b.) çalıştıkları bilinmektedir. Alt SED'deki evli bireyler ise daha çok düşük gelir sağlayan mesleklerde, işçi, küçük esnaf ve zanaatkar, memur v.b. olarak çalışmaktadırlar (Yıldırım 1992). Kısacası, SED'in yükselmesi erkeklerin uyum düzeylerinin yükselmesine katkıda bulunmaktadır.

Elde edilen sonuçlar Yasa (1970), Renne (1970), James ve Johnson (1978) ve Yıldırım (1992)'in vardıkları sonuçlarla tutarlılık göstermektedir.

4. Alt SED'deki Evli Kadın ve Erkeklerin Uyum Düzeyleri

Alt SED'deki evli "kadın" ve "erkek" grupların uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla grupların uyum puan ortalamaları arasındaki fark t testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar TABLO-5'de gösterilmiştir.

İst.	n	\bar{x}	s	t
ALT SED				
Kadın	241	83.69	17.46	
Erkek	214	97.34	19.89	7.76***

*** p < .001

Alt SED'deki evli kadınların uyum puan ortalaması 83.69, evli erkeklerinki ise 97.34'tür. İki grubun ortalamaları arasındaki fark .001 düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Başka bir söyleyişle, alt SED'deki evli erkeklerin uyum düzeyleri, kadınlarinkine kıyasla anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Alt SED'deki evli kadınların uyum düzeylerinin erkeklerinkine kıyasla daha düşük çıkmasının nedeni, alt SED'deki kadınların çoğunun "ev kadını" olması, ekonomik yönden erkeğe bağımlı olmaları, öğrenim düzeylerinin daha düşük olması ile ilgili olabilir. Özügürlü (1990)'nun da belirttiği gibi, toplumumuzda genellikle güç ve kudret erkeğin elinde toplanmıştır. Kadın erkeğe bağımlı, erkeğe itaat etmesi gereken bir cins olarak görülmektedir. Eşit durumda olmayan iki bireyin iletişiminde, etkileşim ve ilişki güçlü olanın lehine

bağımlı olanın ise aleyhine gerçekleşecektir. Bu nedenlerle alt SED'deki evli kadınların uyum düzeyleri, evli erkeklerinkine kıyasla anlamlı düzeyde daha düşük çıkmış olabilir.

Elde edilen bu bulgular Harriman (1986), Laughlin ve arkadaşları (1988), Macewen, Barling (1988), Hershberger ve Walsh (1990) ve Yıldırım (1992)'in yaptıkları araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

5. Orta SED'deki Evli Kadın ve Erkeklerin Uyum Düzeyleri

Orta SED'deki evli kadın ve erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla "kadın" ve "erkek" grupların uyum puan ortalamaları arasındaki fark t testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar TABLO-6'da gösterilmiştir.

İst.	n	\bar{x}	s	t
ORTA SED				
Kadın	174	96.62	18.85	3.49***
Erkek	171	103.80	19.37	
*** p < .001				

Orta SED'deki evli kadınların uyum puan ortalaması 96.62, evli erkeklerinki ise 103.80'dir. İki grubun ortalamaları arasındaki fark .001 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Başka bir deyişle, orta SED'deki evli kadınların uyum düzeyleri, erkeklerinkine kıyasla anlamlı düzeyde düşük çıkmıştır.

Orta SED'deki evli kadınların uyum düzeylerinin, erkeklerinkine kıyasla daha düşük çıkmasının nedeni, orta SED'deki kadınların öğrenim düzeylerinin daha düşük olması, çalışan kadınların ev kadınlığı ve annelik rolü ile çalışan kadın rolü arasında bir çatışma yaşamaları (Macewen ve Barling 1988); ayrıca, çalışan kadına ev işlerinde erkeklerin çoğunun yardımcı olmamaları, ailenin aylık gelirin genellikle erkeklerin daha çok katkıda bulunmaları (Yıldırım 1992), bunlara karşın Özüğurlu (1990), Pollock ve diğerleri (1989)'nin belirttikleri gibi, kadının pasif ve erkeğe bağımlı,

erkeğin ise sözü geçen ve egemen bir güç olarak ortaya çıkması ile ilgili olabilir.

6. Üst SED'deki Evli Kadın ve Erkeklerin Uyum Düzeyleri

Üst SED'deki evli kadın ve erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla üst SED'deki "kadın" ve "erkek" grupların uyum puan ortalamaları arasındaki fark t testi ile kontrol edilmiş ve sonuçlar TABLO-7'de verilmiştir.

İst.	n	\bar{x}	s	t
ORTA SED				
Kadın	113	103.28	18.71	2.69**
Erkek	125	109.69	17.94	
** p < .01				

Üst SED'deki evli kadınların uyum puan ortalaması 103.28, erkeklerinki ise 109.69'dur. İki grubun ortalamaları arasındaki fark .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Başka bir deyişle, üst SED'deki evli kadınların uyum düzeyleri, erkeklerinkine kıyasla anlamlı düzeyde düşük çıkmıştır.

Üst SED'deki kadınların uyum düzeylerinin, erkeklerinkine göre daha düşük çıkmasının nedeni, daha önce alt ve orta SED'deki kadınlar için belirtilen nedenler olabilir. Üst SED'de de evli kadın ve erkeklerin uyum düzeyleri arasında anlamlı fark olması, SED'in yükselmesine karşın kadının aleyhine olan bazı durumların devam etmekte olduğunu akla getirmektedir. Üst SED'de kadınlar çoklu role sahiptir. Buna karşın erkek asıl finans kaynağı olmakla (Pollock 1989) ve James ve Johnson (1987)'un belirttikleri gibi kazanılan paranın ailede kimler tarafından ve ne şekilde kullanılacağı konusunda karar verici olmakla sorun yaratmakta olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, farklı SED'deki evli bireylerin uyum düzeyleri incelenmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, (a) SED evli bireylerin uyum düzeylerini anlamlı düzeyde etkilememektedir. (b) Üst SED'deki kadınların uyum düzeyleri, daha alt SED'deki kadınlara; (c) üst SED'deki erkeklerin uyum düzeyleri, daha alt SED'deki erkekler; (d) alt SED'deki

erkeklerin uyum düzeyleri, alt SED'deki kadınlara; (e) orta SED'deki erkeklerin uyum düzeyleri, orta SED'deki kadınlara; (f) üst SED'deki erkeklerin uyum düzeyleri, üst SED'deki kadınların uyum düzeylerine kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Elde edilen bu sonuçlara dayalı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur:

1. SED'in, evli kadın ve erkeklerin uyum düzeylerini önemli ölçüde etkilediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, ailenin ekonomik gücünün korunması ve geliştirilmesi yönünde devlet eliyle bazı önlemler alınmalıdır. Bir önlem olarak istihdam politikasında değişiklik yapılarak, düşük gelire sahip ailedeki işsiz bireylerin işe alınmalarına öncelik verilebilir. Ayrıca, ev kadınlığı ayrı bir meslek kabul edilerek, ev kadınlarının emeklilik ve sigortalılık haklarından yararlanabilmeleri, sosyal bir güvenceye kavuşturulmaları amacıyla gerekli yaşal düzenlemeler yapılabilir.

2. Üç farklı SED ayrı ayrı ele alındığında kadınların uyum düzeylerinin erkeklerinkine kıyasla daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, özellikle kadının eğitim düzeyinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar başlatılmalı, kız çocukların yüksek öğrenim yapmalarını teşvik edilmelidir. Kadınların eğitimi için kurslar düzenlenmeli, erkekler kadın hakları konusunda eğitilmelidir. Bu amaçla, radyo ve televizyon programlarından yararlanılabilir.

3. SED, evli bireylerin uyum düzeylerini anlamlı düzeyde etkilemektedir. Yıldırım (1992)'in yaptığı araştırmada evli bireylerin uyum düzeylerini etkileyen çok sayıda etmen olduğunu ortaya koymuştur. Çağdaş yaşam pek çok nedenle bireyi zorlamaktadır. Eğer birey, karşılaştığı sorunlar ve zorlanmalarla başa çıkamaz, sorununa uygun çözüm yolu bulamazsa, bir süre sonra bireyin ruh sağlığı bozulabilir. Bu yüzden, evli bireylerin, gerektiğinde yardım alabilmeleri amacıyla, devlet ve/veya yerel yönetimler eliyle, ilgili uzmanların da yardımı alınarak, "Psikolojik Danışma ve Yardım Merkezi" gibi bireye psikolojik ve sosyal yardım sağlayacak müesseseler kurulmalıdır. Nitekim, Yıldırım (1992) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen bilgilere göre, eşlerin % 58'i bu tür merkezler açıldığı takdirde psikolojik yardım alabileceklerini belirtmişlerdir.

Kaynakça

Dumon, W. (1991). Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Aile Politikası. Çev: M.Ruhi Esengül. Aile ve Toplum. 1 (2), 1-11.

Harriman, L.C. (1986). Marital adjustment as related to personal and marital changes accompanying parenthood. *Family Relations*. Vol: 34, 233-239.

Hershberger, P.J; ve Wals V.B. (1990). Multiple role involvements and the adjustment to conjugal bereavement: An exploratory study. *Omega*, 21 (2), 91-102.

James, S.D; ve Johnson D.W. (1987). Social interdependence, psychological adjustment and marital satisfaction in second marriages. *The Journal of Social Psychology*. Vol: 128 (3), 287-303.

Laughlin, M.M; Cormier, L.S; Cormier, W.H. (1988). Relation between coping strategies and distress, stress and marital adjustment of multiple-role women. *Journal of Counseling Psychology*. 35 (2), 187-193.

Macewen, K.E; ve Barling, J. (1988). Interrole conflict, family support and marital adjustment of employed mothers: A short term longitudinal study. *Journal of Organizational Behavior*. Vol: 9, 240-250.

Özgüven İ. Ethem (1992). Hacettepe Kişilik Envanteri El Kitabı. Odak Ofset Matbaacılık, Ankara.

Özügürü, Kurban (1990). Evlilik Raporu. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

Pollock, A.D; Die A.H. R.G. Marriott; (1989). Relationship of Communication style to egalitarian marital role expectations. *The Journal of Social Psychology*, 130 (5), 619-624.

Renne, K.S; (1970) Correlates of dissatisfaction in marriage, *Journal of Marriage and the Family*. Vol: 32, 54-56.

Richter, H.H (1985). Hasta Aile. Çev: Günsel Koptagel-İlal. Yaprak Yayınları, İstanbul.

Schroeder, P. (1989). Toward a national family policy. *American Psychologist*. Vol: 44 (11), 1410-1413.

Yasa, İbrahim. (1970). Gecekondu Ailesi. (Aile Yazıları-I. Kitabında). Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara.

Yıldırım, İbrahim (1992). Evli bireylerin uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.